

Csurgó és Környéke

KÖZÉLETI ÉS KULTURÁLIS LAP

XXXI. évfolyam • 10. szám • 2022. október

www.csurgo.hu

csurgoeskorneye

Csurgó Város ingyenesen megjelenő havilapja

AKTUÁLIS
5. OLDAL

Október 6. - a magyar nemzet gyásznapja

AKTUÁLIS
10. OLDAL

Rózsaszín október

HELYTÖRTÉNET
12. OLDAL

80 éve hunyt el báró pallini Inkey Pál iharosi földbirtokos

Töklámpások a gesztenyesoron

FOTÓ: BERTALÁN JOHANNIA

3. OLDAL

AKTUÁLIS

Ne tököljön!
Tököljön!

7. OLDAL

HELYTÖRTÉNET

Zágráb első hivatalos fényképezésének fotója a múzeumban

11. OLDAL

KULTÚRA

Andreától Zsuzsannáig

13. OLDAL

ÉLETMÓD

A látássérültek életére hívja fel a figyelmet a Fehér Bot Napja

14. OLDAL

A Lelki Egészség világnapjára hívták fel a figyelmet

AKTUÁLIS
6. OLDAL

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharcra emlékezett Csurgó

AKTUÁLIS
8. OLDAL

Középkori Vásár a Csurgói Történelmi Parkban

2022. szeptember 24-ei hétfőjén került megrendezésre a HUHR/1901/2.1.2/0074 azonosító számú „Active Tourism meets Advanced Technology in Cross-Border Area” projekt keretében a Középkori Vásár című rendezvényünk a Csurgói Történelmi Parkban. Sok érdeklődőt vonzott a vásár, ahol egy kis időutazás keretében repítették vissza a látogatókat a középkorba.

A történelmi park a rendezvény idejére teljesen átalakult, aki ellátogatott a helyszínre egy időutazáson vehetett részt. Az idelátogatókat számtalan középkori hagyományőrző programokkal várták, mint a középkori vásár, termelői piac, íjászat, lovagi torna, párviadal, solymászbemutató, népi táncház, középkori bábjáték, zászlódobáló és forgató műsorszám és a látványos tűz show.

A rendezvényen az érdeklődők megismerhették a korabeli mesterségeket, továbbá középkori játszótérrel is készültek a szervezők. A programok mellett a középkori hangulatot egy hagyományőrző egyesület korhű viseleteivel, valamint a hévízi Musica Antiqua Együttes régizenei koncertjével sikerült megteremtteni.

Az est folyamán a Balkán Fanatik együttes is fellépett, melyet követően egy fergeteges tűzijáték jelezte az első Csurgói középkori Vásár végét.

Ez a rendezvény is bizonyította, hogy sokan nagyra értékelik a barátokkal, ismerősökkel való találkozás lehetőségét, a közös kikapcsolódás örömét, hiszen sokan látogattak ki ezekre a programokra, amelyek között minden korosztály megtalálhatta a kedvére valót.

Egy határon átnyúló régió, ahol a folyók összekötnek, nem elválasztanak

Töklámpások a gesztenyesoron

2020-ban hagyományteremtő szándékkal indította útjára a Csokonai Közösségi Ház ezt a programot. Akkor a pandémia okozta nehézségek állítottak bennünket új helyzetbe, és kényszerültünk a szabad térbe. A célunk ezzel egyszerűen csak annyi volt, hogy egy kis vidámságot, szépséget csempésszünk be a városközpontba, hogy egy olyan látványosságot hozzunk létre, amivel mosolyt csalhatunk az arra járó lakosság arcára. Talán mondhatom, hogy ez sikerült is sokunk örömére, és ekkor kezdődött el egy nagyobb, szabadtéri rendezvényeket felölelő program-sorozat, aminek az egyik eleme volt a töklámpások kihelyezése a gesztenyesorra, a másik az adventi kalendárium vagy éppen a nyusziposta.

A tavalyi évben látva az első év sikerét már kísérő program is társult a rendezvényhez, és közel 50 fő vett részt a tökfara-gáson. Ez nem volt másképp az idei évben sem, hiszen ismét itt van a tök szezonja, és itt van a faragás ideje. Örömmel vettük,

amikor a város lakosságából többen érdeklődtek, és megszólítottak bennünket, hogy „ugye idén is lesznek töklámpások a gesztenyesoron?”. Sikerült egy színfolttal gazdagítanunk településünk

eső érzés, mikor az autók lelassítanak, lefékeznek, félreállnak és kiszállnak a családok egyet sétálni a pislákoló lámpások között. Úgy vesszük észre, hogy napról napra többen jönnek ki esténként.

központját, és ezt a hagyományt meg is tudtuk tartani, mert már harmadik alkalommal világítanak nekünk a mécsesek a lámpásokban esténként. Jól-

A rendezvényen az idei évben közel 100 résztvevő volt. Egy igazán közösségépítő programra sikeredett, hiszen a faragáshoz segítségre volt

szükségünk. Ezúton is köszönet illeti a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és az Eötvös József Általános Iskola diákjait és pedagógusait, akikkel évek óta jó partnerségben sikerül megvalósítani a rendezvényt, és két helyi termelőt is, akik a tököket biztosították a rendezvényhez. Családi programnak is remek, hiszen a gyerekek kísértálnak a szülőkkel közösen megkeresni saját alkotásaikat, mécses gyűjtanak és büszkélkednek a remekművel, amit faragtak.

Az idei évben a Helytörténeti Gyűjtemény dolgozói is csatlakoztak hozzánk és segítettek nekünk a kísérőrendezvény lebonyolításában. A megjelentek száma is bizonyítja, hogy elkelték a segítő kezek, hiszen a tökfara-gáson kívül még volt zseblámpás cukorkakeresés, ami nagy sikert aratott a kis felfedező körében, és aki velünk töltötte a ma délutánját nem csak egy élménnyel, de még egy ajándékkal is gazdagabb lett, hiszen ennek a „tök

jó napnak” - ahogy elneveztük - az emlékére még egy kitűzött is készítettünk. Örülünk, hogy sokan jelmezben érkeztek, ezzel emelve a program fényét.

Aki kilátogatott még egy kürtöskalácsot is ehetett.

Hálás vagyok, hogy egy olyan csapat részese lehetek, akik értékelik a befektetett munkát, és fontos számukra a közösségi művelődés. Egy jó közösség ismérve, hogy tagjai a közös célok érdekében össze tudjanak fogni. Ezt bizonyítja ez a program, hiszen sokan segítettek bennünket mécsessel, tökökkel és munkájukkal. Igazi összefogás volt. Ehhez hozzájárulnak a közös élmények, és ez a közös érdeklődés egy kis közösséggé kovácsolja a résztvevőket, így azok örömmel töltik együtt idejüket. Ha jól érzik magukat együtt, nem csupán új élménnyel gazdagodnak, hanem van mit emlegetni, van miből meríteni a hétköznapok-

ban. Nem hiába mondják, hogy a közösségnek ereje van. Ezen az úton kell tovább mennünk.

A tökfaragás hagyományát legtöbbször az amerikai halloween ünnepel kapcsolják össze, pedig a története hazánkban is

a régi időkre nyúlik vissza. Akit érdekel ez a történet kutasson utána az interneten, és ha megtudja, hogy honnan is ered az a mondásunk, hogy "Fénylik, mint töke!" Kié is?, akkor várjuk a helyes megfejtést egy

nevet és a hozzá tartozó történetet a kozosseghazcsurgo@gmail.com e-mail címre, mi pedig cserében meglepjük egy cukorkával!

MÁRTON-SZÜCS BRIGITTA

"Esély-Egyenlőség-Könyvtár" címmel rendezték az idei Országos Könyvtári Napokat

Csütörtök délután Sz. Bíró Zoltán történész, Oroszország-kutató, a Corvinus Egyetem mesteroktatója volt a könyvtár vendége

"Esély-Egyenlőség-Könyvtár" címmel rendezték az idei Országos Könyvtári Napokat – immár 17. alkalommal – amelyhez több mint 1500 közgyűjtemény csatlakozott. Október első hetében a magyarországi könyvtárak arra hívták fel a figyelmet, hogy a nehéz körülmények között, háborús kör-

nyezetben, energiaválsággal küzdve, lopakodó vírushelyzetben is számíthatnak az emberek a könyvtári rendszerre, amely az információs társadalomban mindenki számára egyforma esélyeket nyújt.

A csurgói könyvtár a hagyományosnak számító akciókon túl – mint a Megbocsátás Hete

és az Ingyenes beiratkozás – ezúttal az esélyegyenlőség témakörében rendezett könyvkiállításokat, és kvízzjátékokkal aktivizálta online és személyesen megjelent könyvtárhasználóit.

A rendezvények idén is telt-házások voltak. Október 5-én, szerdán délelőtt a Tekergő Báb-színház előadói hívták játékba a Mókuskert Óvoda apróságait. Sok móka és kacagás volt a „Cilike a Hiszékeny Egérke” bábelőadáson. Csütörtök délelőtt Mezei Ervin természetvédelmi őr a Duna-Dráva Nemzeti Park élővilágával ismertette meg az Eötvös József Általános Iskola negyedikeseit.

Csütörtök délután Sz. Bíró Zoltán történész, Oroszország-kutató, a Corvinus Egyetem mesteroktatója volt a könyvtár vendége, aki lebilincselő előadást tartott „Oroszország és Ukrajna: háborúban és békében” címmel. A neves

egyetemi tanár beszélt a háború értelmetlenségéről, annak Oroszországra és a világra gyakorolt negatív hatásairól, a nyugati szankciók következményeiről, a háború lezárásának lehetőségeiről. Az aktuális téma sok érdeklődőt vonzott, akik egy órán át faggatták kérdéseikkel az előadót. Aki nem tudott személyesen részt venni az előadáson, az a könyvtárból kikölcsönözheti Sz. Bíró Zoltán könyvét, amely nemrég jelent meg „Putyin Oroszországa” címmel. Az előadóval készült riportokról és beszélgetésekről az interneten lehet tájékozódni.

A könyvtári szakma legjelentősebb programsorozatát a Nemzeti Kulturális Alap támogatta, és az Informatikai és Könyvtári Szövetség koordinálta.

2022. október 10.
„CSURGÓI KÖNYVTÁROSOK”

Október 6. - a magyar nemzet gyásznapja

Az aradi vértanúkra emlékezett 2022. október 6-án Csurgó. Kazinczy Enikő, Csurgó Város Képviselőtestülete - Szociális Bizottság tagja megemlékező beszédét követően, az esemény zárásaként a megemlékezők az Aradi Vértanúk emlékoszlopánál helyezték el koszorúikat. A továbbiakban Kazinczy Enikő megemlékező beszédét közöljük:

"Tisztelt Megemlékezők!

Az időről, sokan azt mondják, gyógyít és felejtet. De nem így a történelmi idő. A népeket ért egyes kudarcok gyakorta épp az idők távlatából nyílnak meg teljes mélységükben; a tragédia következményei csak a múltó idővel teljeseznek ki. Szabó István történészünk írta: „A történelem nem az enyészet őre, ami elmúlt, nem hull a semmibe, hanem sorsa és alakítója annak, ami rákövetkezik”. Csak a történelmi idő adhat: méltó és őszinte megemlékezést nagy és fontos eseményekről, okos, józan elgondolkodást a múltól és befolyásolja a jövőt alakító törekvések mindennapi cselekedeteit.

Október 6-a a magyar nemzet gyásznapja, és nekünk – élőknek létfontosságú

az emlékezet. Létfontosságú, mert jelenünket, s nemzeti identitásadatunk révén jövőnket határozhatja meg az, hogy emlékezünk. Ez a nap a helytállás nemzeti ünnepe.

Weörös Sándor költőnk egykor így fogalmazott:

„A levegőt s a szabadságot csak akkor érezzük, ha nincs.”

Nagy valószínűséggel hasonló érzések vezethették a Kárpát-medence magyarságát az 1848–49-es forradalom és szabadságharc kirobbanásához, mely Magyarország újkori történetének egyik meghatározó eseménye és a modern nemzeti identitás egyik alapköve volt. Egyszerre törekedtek az egyéni szabadságjogok kivívására és a nemzeti önrendelkezés megteremtésére.

A társadalmi reformok és az önvédelmi harc a nemzeti hőstörténet részévé váltak. Az európai forradalmi hullám részeként egyedül mi magyarok jutottunk el sikeres katonai ellenállásig. Az eredményességet mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a Habsburg-ház csak az Orosz Birodalom nagyarányú katonai beavatkozásával tudott győzedelmeskedni.

173 évvel ezelőtt ezen a napon végezték ki az 1848-49-es szabadságharc 13 katonai vezetőjét. Azon a tragikus őszön elfojtották szabadságküzdelmünket.

Az egyház a hitükért meghalt keresztényeket vértanúknak tekinti. Az aradi Golgotán azonban a nemzet vértanúiról beszélünk. A szabadságharc kezdetén mindannyiuk aktív, vagy kilépett császári tiszt volt, a szabadságharc végén a honvédseregben közülük egy altábornagyi, tizenegy vezérőrnagyi és egy ezredesi rendfokozatot viselt. Ők Istenbe vetett hittel a szívükben, a magyar szabadságért áldozták életüket. Halálukkal Haynau – és Ferenc József – a magyarság függetlenségi törekvését kívánta büntetni. A magyarság dereka megroppant, megtört a térde, de el nem fogyott, mert itt vagyunk és megmaradtunk. A hős férfiak emléke ma is itt él közöttünk. A hitet a nemzetben az édesanyák viszik tovább.

Haynau rendelkezése nyomán – hajnali fél hatkor – a négy golyó általi halálra ítélt tisztet – Lázár Vilmost, Dessewffy Arisztidet, Kiss Ernőt és Schweidel Józsefet – végezték ki először. Utánuk következtek a

kötélre szánt tábornokok. A sort hat óra-
kor Poeltenberg Ernő kivégzése indította, őt pedig Török Ignác, Láhner György, Knezić Károly, Nagysándor József, Leinigen-Westerburg Károly gróf, Aulich Lajos, majd Damjanich János követte. Utólsóként Vécsey Károly grófra került a sor. Ugyanezen a napon végezték ki a pesti Újépület udvarán Batthyány Lajos grófot, az első független magyar kormány elnökét. Emlékük nem lesújt, vagy megfélemlít, hanem bátorít, ösztönöz.

Többségük nem magyarnak született, de felesküdt Magyarországra, és az adott szavához a végsőkig hűséges maradt. Az aradi vértanúk számára a hazaszeretet elválaszthatatlanul összefonódott a szabadság és az egyenlőség, vagyis az egyenjogúság szeretetével. Ezek a közös eszmék kötötték össze a szerb származású Damjanich Jánost és a magyar Török Ignácot, a polgári származású Aulich Lajost és a német főnemesi származású Leinigen-Westerburg Károlyt.

Az aradi 13 vértanú mártírhalála jelképe lett a szabadságharc és megtorlás névtelen több ezer áldozatának, akikre halál és börtönbüntetés, lefokozás, és a császári seregbe történő besorozás várt.

Az ő hitük és eszméik tették lehetővé, hogy az 1849-et követő időkben a magyarok felismerhessék: számunkra sem Világos, sem Arad, sem a pesti vesztőhely nem küzdelmek végső állomása, hanem egy korszak fájdalmasan dicső fejezete.

Több mint másfél száz éve az ő példájukon tanulják a magyar diákok, hogy a „haza minden előtt”. De mit is jelent ez a hazaszeretet, ez az áldozatkészség? Katona István koreográfus-dramaturg gyönyörű allegóriának nevezte egy korábbi megemlékezésen a következő gondolatot: „Jézus a Golgotára meghalni ment értünk, ez a 13 ember és Batthyány gróf meg kellett, hal-

jon azért, hogy mi jobb sorsra jussunk”.

Gondolunk-e arra, hogy az aradi tizenhármak utódjaiként milyen lelkiismerettel nézhetünk tükörbe és a jövőbe? Hozunk-e áldozatot, mutatunk-e példát fiataljainknak, teszünk-e eleget a mai kor kérdéseinek megválaszolásában, megoldásában? Márai Sándor hasonló gondolatokat forgatott lelkében ekképpen:

Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.

De most sokan kérdik, mi történt?
Ki tett itt csontból, húsból törvényt?
És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegve, mert végképp nem értik -
Ők, akik örökségbe kapták -
Ilyen nagy dolog a Szabadság?...
Elemi érdekünk, hogy magyarnak maradjunk a szülőföldünkön, és megfeleljünk jelen korunk kihívásainak.
Feladatunk itt a Kárpát-medencében, hogy erős hittel, történelmi múltunkba, mint egy erős gyökérbe kapaszkodva, azon munkálkodjunk, hogy egymást segítve te-

gyük a dolgunkat és kitartsunk több mint ezeréves értékeink mellett, így a nemzet és a haza függetlensége mellett is.

Zárásképpen együtt imádkozunk Damjanich utolsó soraival:

„...Áldd meg Aradot! Áldd meg a szegény, szerencsétlenségbe süllyedt Magyarországot! Te ismered, ó, Uram, az én szívemet, és egyetlen lépésem sem ismeretlen előtted: azok szerint ítélj fölöttem kegyesen, s engedj a túlvilágon kegyes elfogadást találnom. Ámen.”

CSÉK

A Lelki Egészség világnapjára hívták fel a figyelmet

A Lelki Egészség Világszövetsége kezdeményezésére immár harminc éve minden október 10-én tartják a lelki egészség világnapját. Az Egészségügyi Világszervezet Egészségügyi Chartája szerint az egészség teljes fizikai, lelki, társadalmi, sőt spirituális jóllétet jelent, és nem pusztán a betegség vagy az egészségkárosodás hiányát. A lelki egészség – a teljes egészség részeként – képessé teszi az embert arra, hogy sikeresen irányítsa az életét. Az elmúlt évek pandémiás időszaka rányomta a bélyegét az emberi kapcsolatokra is, amely fontos összetevője a lelki egészségnek is. A lelki egyensúly megbomlása sok esetben vezethet bezárkózáshoz, az emberi kapcsolatok számának csökkenéséhez és társulhatnak depressziós tünetekkel. A depresszió népbetegség lett. A WHO adatai szerint jelenleg nagyjából 264 millió embert érint világszerte, leggyakrab-

ban a betegek huszas-harmincas éveiben jön elő. Ami a nemek közötti eloszlást illeti, a nőknél kétszer olyan gyakran fordul elő, mint a férfiaknál.

Ahogy a világon minden egészségügyi foglalkozó szervezet, a Csurgói Egészségfejlesztési Iroda munkatársai is fontosnak tartották, hogy felhívják a figyelmet ennek a napnak a jelentőségére.

A rendezvényen Zabundia Szilvia szociális munkás prezentációjában gondolatébresztőként, kutatások segítségével mutatta be a lelki egészség sokrétűségét, a jelenlevők megismerhették Magyarország helyét a világ értékterképén.

Ezt követően egészségügyi állapotfelmérésre volt lehetőség. A résztvevők a vizsgálatok során egy állapotfelmérő lapot kaptak, amelyre felvezették az aktuális vérnyomásukat, vércukor és húgysavszintjüket, illetve egy új szűrés, a Boka-Kar in-

dex eredményét. A Boka Kar Index vizsgálattal kimutatható a perifériás érbetegség, vagy közismert nevén az érszűkület, még tünetmentes állapotban is. A mind a négy végtagon egy időben történő vérnyomásmérés megbízhatóan előre jelzi a szélütést és szívinfarktust. A méréseket az Egészségfejlesztési Iroda munkatársai Kis Franciska és Mester Katalin végezték.

Az egészségügyi szűrővizsgálatok fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni. A szűrések célja, hogy a betegségeket időben felfedezzék. Számos elváltozás kialakulása már előre jelezhető. Az időben megkezdett célzott terápia megakadályozza a súlyos, szövődő állapotok kialakulását.

A rendezvényen a helyes táplálkozás jegyében a résztvevőket egészséges ételekkel és italokkal látták vendégül.

BV

Ne tőköljön! Tőköljön!

Az egyik legkedveltebb fajta, a mézédés Nagydobosi sütőtök

A sütőtök, mint gyűjtőfogalom elnevezéssel mindazokat a tökféléket illetjük Magyarországon, amelyeket főképpen sütvé, de manapság már főzve is gyakran fogyasztunk. Számatalan fajtájuk ismét, a magyar népi táplálkozás egyik régi és fontos alapanyagaként tartjuk számon a sütőtököt, pedig őshazája ugyancsak messze van a magyar kiskertektől.

Ugyanis a sütőtök a burgo-

nyához és a kukoricához hasonlóan Amerika felfedezése után érkezett meg Európába, ahol hamar a kedvelt étkek sorába került. Magyarországon a XVI. században terjedt el, és először a polgári, majd a paraszti sütők és kemencék melegétől átpirulva került az asztalokra.

A sütőtök elsősorban édes, finom íze, magas élvezeti értéke okán kedvelt, ugyanakkor

a könnyen emészthető, magas tápanyagtartalma révén már orvosi és dietetikai szempontokból is a korszerű egészséges táplálkozás részévé vált. Ugyanis a jelentős karotin- és C-vitamin tartalma, antioxidáns hatása mellett a sütőtöknek magas kálium-, foszfor-, vas-, réz-, mangán-, és kálium-tartalma okán még vérnyomáscsökkentő és vízhajtó hatása is van.

Továbbá serkenti a máj működését, ismert béltisztító és méregtelenítő hatása is. Remek ellenszere a megfázásos betegségeknek, ezen kívül még gyulladáscsökkentő és rák-megelőző hatása is ismert.

Manapság hazánkban már számtalan sütőtök fajtából válogathatunk, de sütésre mindközül mégis csak a szürke héjú nagydobosi és kiszombori tökök a legnépszerűbbek.

A sütőtököt többnyire ős végén és a téli hónapokban sütvé fogyasztjuk, pedig finom

krémleves, a burgonyához hasonló köret püré, sőt lekvár, ivólé és bébiétel is készíthető belőle. A cukrászat muffinok, kevert tészták alapanyagaként is felhasználja. Édességként a hagyományos téli fűszerek, a gyömbér, a szerecsendió, a fahéj, a szegfűszeg valamint a citrom- és narancshéj adhat megfelelő aromát neki. A tök magja pedig megszártva és pirítva ízletes rágcsálnivaló lehet. Nem beszélve a tökmagolaj felsorolhatatlanul sok jótékony hatásáról, melynek fogyasztása napjainkban újra a reneszánszát éli.

A sütőtök szezon napjainkban indul el igazán. Válogassunk kedvünkre, egy percre se halogassuk a vásárlást, minél előbb kóstoljuk meg ezt a kiváló csemegét, azaz fogadjuk meg a felszólítást: Ne tőköljön! Tőköljön!

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Sütőtökös muffin

Nem csak a gyermekeknek, de a felnőtteknek is hamar kedvelt csemegéjévé válhat ez a gyorsan, könnyen elkészíthető, egyszerű sütőtökös muffin. Próbálják ki, megéri!

Hozzávalók:

250 g sütőtök, 2 db tojás, 80 ml olívaolaj, 150 g finomliszt, 150 g barna cukor, 1 kk fahéj (őrölt), 1 csomag sütőpor, 1 csipet só.

Elkészítés:

A meghámozott, kimagozott, kis darabokra vágott sütőtököt forró sütőben megsütjük, pürésítjük és hűlni hagyjuk. Egy tálban összekeverjük a tojásokat, az olívaolajat és a kihűlt tököpürét. Egy másik tálban elvegyítjük a száraz anyagokat: a lisztet, a cukrot, a sütőport, a fahéjat és a csipet sót. A két tál tartalmát összedolgozzuk, és a papírkapszlikkal bélelt (12-es) muffinsütő mélyedéseibe igazságosan elosztjuk a tésztát. (kb. két evőkanálnyi jut mindegyikbe). 190 fokon, légkeverésen kb. 18-20 perc alatt megsütjük.

Recept és kép forrása: <https://www.nosalty.hu/recept/sutotokos-muffin>

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharcra emlékezett Csurgó

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc tiszteletére tartottak megemlékezést október 23-án Csurgón. Az esemény az Országzászlónál ünnepélyes zászlófelvonással vette kezdetét, mely után az emlékezők fáklyákkal vonultak az '56-os emlékműhöz. A megemlékezésen ünnepi beszédet mondott Szászfalvi László országgyűlési képviselő. Az esemény koszorúzással zárult. Az ünnepségen közreműködött a Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium, és az Overtones Művészeti Iskola tanulói, valamint a Városi Önkéntes Tűzoltóság. A továbbiakban Szászfalvi László megemlékező beszédét közöljük:

"Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Kedves Ünneplők és Emlékezők!

Egy kicsi, sokat szenvedett nemzet adott értelmet és jelentőséget az egyik legnagyobb isteni és emberi adománynak, a szabadság eszméjének.

A mai napon a magyar történelmünk egyik csodájára emlékezünk. Az 1956-os forradalom és szabadságharcra, mely valóban, maga volt a csoda. Csoda volt, ahogy megszületett és élt, és csoda volt az is, ahogy a szellemisége túlélte a kegyetlen megtorlás időszakát.

Ilyenformán 1956 iránytű: iránytű az egyéni életünkben és iránytű a nemzeti létünkben egyaránt. Világító torony éjjel és nappal, minden időben. Iránytű ahhoz, hogy tudjuk, mit kell tennünk. Hogy mi a fontos, mi az érték, mi a mérce,

hogy hogyan kell viselkednünk válságos helyzetekben, hogyan nem szabad megalkudnunk, hogyan kell ragaszkodnunk a szabadsághoz, a függetlenséghez, saját nemzetünk tiszteletéhez, hiszen az '56-osok példát mutattak nekünk. Az emlékezés által erőt meríthetünk magunknak a múltban történt események, a múltban élt hősök alapján, s példát kaphatunk magunknak a jelen problémái közepe.

De kik is voltak Ők? Kik voltak az '56-osok, a hősök, akiket példaként állítunk magunk és utódaink elé?

Fekete István, somogyi származású nagyszerű írónk, aki maga is a kommunista diktatúra üldözöttje volt, így írt róluk 1956. október 31-én Levél Bécsbe című írásában, mely november 4-én jelent meg az Új Emberben (hosszabb idézet).

„Ők nem beszéltek, nem szavaltak, csak készültek, éheztek, dolgoztak, harcoltak, és meghaltak, és visszanyertek mindent.

Itt nem voltak altábornagyok, itt nem volt stratégia és taktika, itt csak halálba menő tizennégy-húszéves gyerekek voltak, lányok is, akik betelvéen egy istentelenség szörnyű ürességével, a jelszavak csatornalevesével, a hazugság emészthetetlen maszlagával, és nekimentek felborítani a hegyet, megfordítani a történelmet, eszméletlen céltudatossággal élni vagy meghalni.

És felborították a hegyet, és megfordították a történelmet, és győzelmesen élve maradtak.

Élve maradtak elsősorban azok, akiknek

testük meghalt, mert örökké élnek az örökévalóban és a nemzet szívében, és élve maradnak a többiek, akik talán csak most eszmélnek ájult boldogságban a kitarult messzeség, a testi és lelki szabadság, a végtelenség szemléletében.

Ezerkilencszázötvenhat október harmincegy. Most jön fel a nap, a világosság véres ostyája s én összeteszem a kezem, mert nem tudok már írni, nem lehet semmit sem tenni, csak a holtakért és az élőkért, az egész Magyarorszáért, imádkozni, imádkozni!”

Megrendítő és egyúttal felemelő tisztaság, mindent elsöprő erő és lelkesedés, ugyanakkor minden harcon és áldozaton túlmutató alázat és Istenkeresés! Fekete Istváni mélység és magasság, magyarság és keresztyén hit!

Ezek voltak ŐK! A gyerekek, fiatalok, felnőttek és idősek, pestiek és vidékiek: magyarok, akik felborították a hegyet, megfordították a történelmet. Általuk feljött a nap. Megrendült az ég! „Meghasadt az ég-bolt, mert egy nép azt mondta, ELÉG VOLT” (Márai Sándor)! Abból lett elég, hogy a szovjet birodalmi megszálló hatalom és itthoni hazaáruló csatlósai széttiportak mindent, ami magyar, ami keresztyén és ami emberi. A hangos tobzódó politikai kisebbség pokoli sötétséget teremtett az egyéni, családi, kisközösségi és az egész társadalom életében. '56-os eleink erre kiáltottak: ELÉG VOLT! Bátrak voltak, a szabadság kivívásához pedig bátorságra van szükség!! Bátorságra volt szükség akkor 56-ban a szabadsághoz és bátorságra van szükség ma a kivívott szabadságunk megőrzéséhez! Ők a mi hőseink, a magyar nép szebbik oldala!

Tisztelt Honfitársaim!

„Egy nép kiáltott. Aztán csend lett!” - folytatja a költő. Igen, csend lett. Fagyos, fájdalmas, gyászos, sötét és hosszú csend: többszáz mártír a hóhérok kezén,
2500 halott a harcokban,
25000 fogoly a börtönökben,
250000 hazátlan, aki elment, elmene-kült a véres megtorlás elől!

Mert Kádáréktól, Apróéktól, Münnichéktől, a Biszkuéktól semmi mást nem várhattak, csak a vérgőzös leszámolást és az őrjöngő bosszút. Nem is történt másként. Ezek elárultak mindent, ami a magyarságnak szent: hazát, szabadságot, hitet, emberséget és nemzetet!

A forradalom leverését követően tilos

volt október 23-ára emlékezni, sőt megemlíteni is. A hivatalos kommunista álláspont szerint „ellenforradalom” zajlott, melyet reakciós, fasiszta, köztörvényes és klerikális elemek szerveztek, akik megtévessztették a népet.

A mi generációnk nem az iskolában tanulhatta meg az 1956-os forradalom valódi történetét, hanem otthon a családban. A hivatalos propaganda mindent elsöprő erővel akarta kitörölni az '56-os hősöket, eszményeket és történelmet az emlékezetből: hazudtak már akkor is „reggel, délben és este”! (Mai utódaik azonban ki akarnak bennünket oktatni a demokráciából, a jogállamiságból, a szólásszabadságból, az alkotmányosságból és október 23-án papolnak '56-ról. Ők, akik a forradalom és szabadságharc 50. évfordulóján erőszakkal támadtak a békés ünneplő magyarokra. Ők, akik „aprók(n)ként” elárulták '56 minden hősét és áldozatát, és az

általuk életben és halálban vállalt magyar szabadságot, szuverenitást és hazaszeregetet. Elárulták '56-ot, elárulták a hősöket, elárulták az áldozatokat.)

Wass Albert a forradalom 30. évfordulóján hosszú írásban emlékezett és azt a következő sorokkal zárta: „Van egy magyar mondás, mely szerint kutyából nem lesz szalonna. El ne feledjük ezt! Magyarország történelmében, ahogy bármely más nép történelmében is, vannak hősök és vannak hőhérok. A nemzet, de az egész emberi faj sorsa is attól függ teljes egészében, hogy a jövőben e kettő közül melyik lesz hatalmon.”

Ma a magyarok szerte a világban a hősökre emlékeznek, de nem felejtjük, nem soha a hőhérokat. Meg tudjuk és mindig

meg fogjuk különböztetni egymástól őket. A hősöknek kijár minden tiszteletünk, főhajtásunk, büszke emlékezetünk, a hőhéroknak az örök megvetésünk és a hazaárulóknak kijáró szégyen és gyalázat!

'56 a miénk, '56 hősei a mieink, '56 áldozatai a mieink, '56 csodája, de annak iszonyatos fájdalma is a miénk és éppen ezért nem engedünk 56-ból. Nem fogjuk engedni, hogy a hőhérok és utódaik elvegyék '56. októbere csodás forradalmának és szabadságharcának tisztaságát. Mindig meg fogjuk védeni 56 becsületét! Ez közös erkölcsi kötelességünk!

Tisztelt Emlékezők!

1956-nak világtörténelmi jelentősége is volt. John F. Kennedy, az Amerikai Egyesült Államok elnöke így méltatta a forradalmat 1960-ban:

„1956 október 23-a örökre be van jegyezve a szabad emberek, a szabad népek krónikáiba. A bátorság, az öntudat, a diadal napja volt!” Kár, hogy ezt nem korábban mondták és még nagyobb botrány, egyenesen bűn, hogy Magyarország függetlenségét és szabadságát feláldozták a nagyhatalmi érdekek oltárán. Az USA Budapest helyett Szuezt választotta minden ígéret és hangzatos szöveg ellenére!! Ma, 2022. október 23-án pedig nagykövetség birodalmi helytartónak képzelve önmagát ki akar oktatni minket 1956-ról és üzenet nekünk arról, hogyan kellene ma viselkednünk, ahelyett, hogy szemérmesen hallgatna!

Mégis bárhol járunk a világban, ha szabadságról van szó, ha kommunizmus elleni küzdelemről van szó, akkor az első mondat, amivel találkozhatunk, a kiindulópont: 1956 és Magyarország. Itt kezdődött, mi kezdtük, a mi szüleink, nagyszüleink, azok az elődeink, akikre ma emlékezünk, hiszen ők az életüket áldozták azért, hogy Magyarország szabad és független ország legyen, hogy mi valaha egy szabad országban éljünk. A forradalom győzelmét és igazságát pedig az igazolja, hogy mi itt vagyunk, 1956-ra emlékezünk, s hőseink előtt hajtunk fejet!

Magyarország szabadságért vívott harca nem ért véget, újra és újra meg kell védenünk saját szabadságunkat. A magyarság ezt a harcot mindig kész volt megvívni. Erről tanúskodik történelmünk is: a magyar védte meg a töröktől Európát, a 1848-ban a nemzeti szabadság eszméjének védelmében szállt harcba, és így volt

ez 1956-ban, amikor Magyarország egyedüli mécsesként világított a Szovjetunió vastűgönggyel elsötétített térképén.

Az '56-os forradalom hősei azért harcoltak, hogy véget érjen a szovjet elnyomás, a szovjet kommunista elnyomó gépezet és hazai talpnyalói eltakarodjanak végre és legyen végre béke és szabadság! Szabadság ugyanis nincs béke nélkül. Ma is követnünk kell az 56-osok példáját: a békéért és a szabadságunkért, a függetlenségünkért és a szuverenitásunkért kell küzdenünk. Elég volt abból, hogy az új birodalom lopakodva, újabb és újabb szezletet akar leszezletelni a nemzeti szuverenitásból, hogy a végén egybeolvasztott egyesül európai masszává tegye ezt a kontinenst!

Megtanultuk, hogy saját érdekeink és értékeinkért való küzdelmet nem várhatjuk mástól.

A szabadság ugyanis nincs ingyen, azt újra és újra meg kell védeni. '56-ban lánctalpak ellen kellett bátornak lennünk, most sem hagyhatjuk, hogy félresöpörjenek bennünket, Magyarországnak ki kell állnia az érdekei mellett!

Vegyünk példát az '56-os hősök bátorságáról és szabadságszeretetről, védjük meg továbbra is hazánkat és magyarságunkat!!

Ma fejünket meghajtva, lelkünket felemelve emlékezünk az áldozatokra. Mindazokra, akik magyar szabadságért életüket adták. De azon meghurcoltak, megszorítottak és megnyomorítottak százezreire, millióira is, akiket börtönbe zártak, akiket tönkretettek lelkileg vagy éppen egzisztenciálisan. És azokra is, akiknek a forradalmat követően el kellett hagyniuk az országot, menekülniük kellett a véres bosszú elől és idegen földön kellett új élet kezdeniük. Az a tény, hogy ők a világ minden részén magyarnak, '56-os magyarnak vallották magukat, vallják magukat, erőt adott nekünk, és erőt ad ma is. Erőt és reménységet! Ahol magyarok élnek - szerte a világban – és büszkén vállalják 1956 eszményeit és értékeit, ott mindig találunk egy darab Magyarországot.

Tisztelet a bátor hősöknek és dicsőség az áldozatoknak Éljen a magyar szabadság, éljen a haza!”

(Szászfalvi László országgyűlési képviselő beszéde 2022. október 23-án Nagyatádon, Baracson és Csurgón)

„Magyarok nagyasszonya, boldogságos Szűzanya, Mária, Néked áldoz magyar szív, mely hozzád örökké hív, Mária.”

FOTO: UMASZD.HU

Október 8, Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya főünnepje kiemelt helyet kapott a katolikus ünnepek sorában. Ilyenkor az egyház, a Szűzanya

magyarokat oltalmazó pártfogásáról és védelmezéséről emlékezik meg, továbbra is Mária közbenjárását és segítségét kérve országunkért és az egyetemes magyar nemzetért.

A keresztény hitet megalapító nagy királyunk, Szent István halála előtt Mária óvó védő oltalmába ajánlotta Magyarországot. Az 1038-ban történt felajánlásról a Hartvik püspöktől származó leírásban így olvashatunk:

„Ég királynője, e világ jeles újjászerezője, végső könyörgéseimben a szentegyházat a püspökökkel, papokkal, az országot a néppel s az urakkal a te oltalmazó bízom; nékik utolsó istenhözszókat mondva lelkemet kezébe ajánlom.”

Ezen esemény óta a Magyarok Nagyasszonyaként em-

legetjük a Szűzanyát, kinek tisztelete mindvégig, de különösen a harcok, vészek esetén is jelen volt a magyarság imáiban és könyörgéseiben. A Mária Magyarok Nagyasszonyaként való kultusza idővel túljutott a magyarság határain is.

1896-ban XIII. Leó pápa október második vasárnapjára külön ünnepet engedélyezett Mária tiszteletére, melyet aztán Szent X. Piusz véglegesített október 8-ra. Közelmúltunk történelmének nagy eseményeként Szent II. János Pál pápa 1980. október 8-án a Szent Péter bazilika attemplomában szentelt kápolnát a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére.

Képi ábrázolásában legtöbbször karján az országalmát tartó kis Jézussal, kezében a

jogarral, fején a magyar szent koronával láthatjuk. Lába alatt a török félhold az ellenségek feletti győzelmek jelképeként szerepel.

Az alábbi, egyik legismertebb Mária énekünk, magyarságért könyörgő minden sora átível a századokon, és csendül fel ezrek és ezrek ajkain napjainkban is, minden október 8-án:

„Boldogasszony, Anyánk, régi nagy Pátronánk, nagy ínségben lévén így szólít meg hazánk:

Magyarországról, Édes hazánkról,

ne feledkezzél el szegény magyarokról.”

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Rózsaszín október

Október a mellrák elleni küzdelem hónapja. Magyarországon minden 8-9. nőt érinti a mellrák az élete valamelyik szakaszában, és közvetve, vagy közvetlenül, mindannyian érintettek vagyunk. A Magyar Rákellenes Liga Csurgói Alapszervezete az ügyért tenni akaró nőkkel és férfakkal együtt demonstrációt szervezett október 15-én a mellrák elleni küzdelem jegyében. A program célja az volt, hogy felhívják a figyelmet az emlőrák korai felis-

merésének fontosságára, a rák elleni küzdelemre és a mellrákos megbetegedések okozta tragédiákra. A figyelemfelhívó séta 16 órakor a CBA Hegedűs Üzletház előtt indult - rózsaszín szalagokkal és lufikkal - majd a város központját végig járva az Egészségügyi Centrumnál állt meg. Itt Dergez Dezsőné köszöntötte a közel száz fős csoportot, majd saját, megható élményein keresztül mutatta be a mellrák okozta traumákat. Ezután a lufikat együtt

kidurrantva engedték el bajait, betegségüket, bánataikat a résztvevők, helyet adva az egészségnek, a pozitív gondolatoknak. Ezt követően újra visszasétáltak a CBA Hegedűs Üzletház emeleti részébe, ahol Gaál Imre, a Magyar Rákellenes Liga általános elnökhelyettese beszélt a szűrések és a mellrák felismerésének fontosságáról illetve a daganatos betegek iránti szolidaritásról.

Hazánkban a mellrák a leggyakrabban előforduló daganatos megbetegedés a nőknél. A népegészségügyi program keretében 2001 óta van lehetőség szűrővizsgálatra. Az emlőrák korai felfedezése növeli a túlélési esélyt, mivel minél hamarabb felállítják a diagnózist, annál nagyobb a sebészeti beavatkozások sikerének a valószínűsége. Az emlőrák korai felfedezése csökkenti a beteg-

ség áttérjedését a nyirokcsomókra vagy más szervekre. Az időben felfedezett emlődaganat száz százalékban gyógyítható. A mell daganatos megbetegedésére 45 és 65 év között a legveszélyeztetettebbek a nők, az összes diagnosztizált betegség fele ebben a korban jelentkezik.

A rendezvényen felléptek a Kolping Nagyváthy János Technikum, Szakgimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium tanulói, akik rövid történeteket meséltek el a szeretet erejéről, a gyógyulásba vetett hitről és a szolidaritásról. Ezt követően a Gyékényesi Nótakör előadását hallgathatták meg a résztvevők.

A Magyar Rákellenes Liga Csurgói alapszervezetének figyelemfelhívó eseménye kötetlen beszélgetéssel és megvendégléssel zárult.

BV

Zágráb első hivatalos fényképészének fotója a múzeumban

Hőke Kálmánné és kisfia 1876-ban (CSVHGY Fotótára ILTSZ_7515)

A múzeumban végzett munka előnye, hogy olyan műtárgyakat is közelről tudunk szemlélteni, amely sok esetben a nagyközönség elé ritkán vagy nagyon különleges alkalommal kerül. A hagyatékok (használati eszközök, dokumentumok, fényképek) feldolgozása mindig előrevetíti egy-egy érdekes momentum felbukkanását, nem volt ez másképp most sem. De vajon mi köt össze egy több mint százéves fotót a Csokonai Vitéz Mihály életét bemutató kiállítással?

A Helytörténeti Gyűjtemény Adattárában őrizzük a Hőke hagyatékot. A korabeli fotók és hivatalos dokumentumok kiváló lenyomatai az 1900-as éveknek, általuk – némi kutatás segítségével – felállítható belőlük a család élettörténete.

Az édesapa, Hőke Kálmán vasúti osztálymérnök, MÁV felügyelő munkája miatt költözött a család Csurgóra 1890-ben. Tevékenyen részt vettek a karitatív tevékenységekben; felesége a lányaival az I. világháború idején a Vöröskereszt Egyleten keresztül segítette a rászorulókat. Három gyermeküket korán elvesztették: az alig tizenöt esztendőes Kálmánt osztálytársa lőtte le véletlenül, Emmától négyévesen kellett végső búcsút venniük, míg Irma a huszas

évei elején hunyt el. Legidősebb fiuk, Dániel követte édesapját MÁV felügyelőként. Béla Pestre került, míg Istvánról egyelőre semmit sem tudunk. Erzsébet és Irén elemi iskolai tanítónők lettek és nyugdíjazásukig a csurgói gyerekekért tevékenykedtek. Jolán Gönczi Ferenc néprajzkutató, megyei múzeumigazgató felesége lett, de válásuk után hazajött Csurgóra. Ida óvónőnek tanult, s bár Nemesdédre házasodott, férje elvesztése után visszaköltözött a nővére-éhez, s 1985-ös halálával a Hőke-család csurgói ága is megszűnt létezni.

A hagyatékban található egyik fotó Hőke Kálmánnét és az elsőszülött Dánielt ábrázolja, a hátoldalon található dátum szerint 1876 áprilisában. Dániel 1875-ben született Kaproncán, ahová az édesapa munkája miatt költöztek. A fényképész a zágrábi Franjo Pommer volt.

Franjo Pommer (1818-1879) Franz Dániel Pommer néven született Dániában és az 1850-es évek elején került Zágrábba. 1854-ben kezdte meg működését a városban, így Zágráb első fényképészeként tartják számon. Az első évben még Joseph Kallain fotóssal dolgozott együtt, a következő évben azonban önállósodott. Az első időszakában nagyformátumú nyomatokat készített, később kisméretű kártyafotókkal, majd kabinetfotókkal foglalkozott. Halálakor a legkiválóbb fényképésznek tartották.

A legérdekesebb az, hogy 1856-ban megjelent az első albuma, amelyben tizenöt híres horvát író és költő portréját mutatta be – köztük volt Petar Preradovićé is.

Petar Preradović a horvát nemzeti megújulás és az újhórvát irodalom első neves költője. A horvátországi Pitomacsa mellett született, ugyanabban az évben, mint Pommer. Katonaiskolában tanult, majd az osztrák birodalmon belül, több helyen (Milánó, Cremona, Glina, Budapest, Bécs, Arad) szolgált. Az anyanyelvét szinte teljesen elfelejtette, ám egy véletlen találkozás során elkezdett érdeklődni a hazája és anyanyelve iránt. Fordítani kezdett, majd verseket írt és rövid időn belül híres lett irodalmi berkekben – Pommer fotója idején, 1856-ban már neves költőként tartották számon. Ausztriában hunyt el, 1879-ben hazaszállították a földi maradványait és Zágrábban helyezték végső nyugalomra.

Petar Preradović 1856-ban. Forrás: Grzina, Hrvoje: Franjo Pommer c. tanulmánya.

2014-ben Csurgó és a horvátországi Pitomacsa egy határon átnyúló pályázat keretében lépett partnerségbe egymással. Csurgón ekkor készült el a Csokonai Vitéz Mihály életművét bemutató állandó kiállítás, míg Pitomacsán felújították és berendezték Petar Preradović szülőházát.

A két kiállítóhely létrejötté nem csak két egyedülálló költő bemutatását segítette elő a tágabb közönség részére, de amolyan kapcsolat is Magyarország és Horvátország, Csurgó és Pitomacsa között. Amint Hőke Kálmánné és kisfia fotója bizonyítja, ez a kapcsolat már több mint száz éves.

PETLÁNOVICS ESZTER

Felhasznált irodalom:

Dr. Horváth József: *Csurgó monográfiája. Csurgó Város Önkormányzata, Csurgó, 2009.*

Franjo Pommer. *Wikipedia.* (2022. 10. 20.) Web: https://hr.wikipedia.org/wiki/Franjo_Pommer

Grzina, Hrvoje: *Franjo Pommer – Zagreb's first photographer. Pommer 1856/Gojevic 2016 – Photographic images of our country's writers. Exhibition catalogue. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2017., 25-37.* (2022. 10. 20.) Web: https://www.academia.edu/36860716/Gr%C5%BEina_Hrvoje_Franjo_Pommer_Zagrebs_first_photographer_Pommer_1856_Gojevic%C4%87_2016_Photographic_images_of_our_country_s_writers_Exhibition_catalogue_Zagreb_Muzej_grada_Zagreba_2017_25_37

Hőke család. *Csurgó Város Helytörténeti Gyűjtemény Adattára.*

P.i. A vidékről. *Dombóvár. In: Szekszárd Vidéke, 11. évfolyam, 37. szám, 1891. szeptember.* (2022.10.20.) Web: https://library.hungaricana.hu/hu/view/SzekszardVideke_1891/?query=%22h%C5%91ke%20lajos%22&pg=240&layout=s

Prof. dr. sc. Kresimir Nemic, HAZU: *Petar Preradović Vargáné Hegedűs Magdolna: Házak és lakóik – A Zrinyi utcai Hőke ház. In: Csurgó és Környéke, 26. évfolyam, 2017. november, p. 11.*

80 éve hunyt el báró pallini Inkey Pál iharosi földbirtokos

Báró pallini Inkey Pál iharosi kastélya

Iharos község határába délről beérve, szinte minden évszakban rácsodálkozunk az út melletti park növényzetének színes szépségére. A különlegeseket is őrző terület kialakítása a báró pallini Inkey család idejére vezethető vissza, melynek egyik legismertebb tagja, a csurgói térség egykori országgyűlési képviselője, báró pallini Inkey Pál volt.

Báró pallini Inkey Pál 1876. június 29-én született Iharosberényben. Apja, báró pallini Inkey István, a főrendiház örökös tagja, anyja, vásárosnaményi báró Eötvös Jolán, anyai nagyapja báró Eötvös József egykori vallás- és közoktatásügyi miniszter volt.

Gimnáziumi tanulmányait a nagykanizsai kegyesrendiek-nél folytatta, majd a mosonmagyaróvári gazdasági akadémia befejezése után a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen a jogot is elvégezte. A volt 11. császári és királyi huszárezredben teljesítette a katonai kötelezettségeit, majd az első világháborút tartalékos hadnagyi minőségében szolgálta végig.

1908-ban megnősült, feleségül vette Sztankovánszky Ágneszt, kitől 5 gyermeke született: István, Mária, Klára, János és Tekla.

1932-től 1936-ig a csurgói kerület képviselőjeként, majd 1938-tól a főrendek választása alapján a felsőház, a magyar főrendiház örökös tagjaként is hűséggel szolgálta választókerületét.

Iharos környéki birtokain gazdálkodóként ismerte a mezőgazdaság problémáit, és sokat küzdött az agrárium, a földet művelő emberek érdekeinek érvényesítéséért.

A népnyelvben csak „Pali báró” gazdálkodásának idején folyamatosan modernizálódott és bővült az iharosi birtok működése. Korszerű, nyersolajjal hajtott malmot működtetett, saját fűrész üzeme volt, szarvasmarha állománya országos jelentőséggel bírt. Erdésze, Metzl Kamill segítségével megteremtette és kialakította a korszerű erdő- és vadgazdálkodást, valamint létrehozta a feleségéről elnevezett, közel 40 fenyőfajt tartalmazó Ágnes-laki arborétumot.

Belterjes somogyicsói és Ágnes-laki tógazdasága az legelsőik közé tartozott az országban. A mai Iharost átszelő út mentén szagosmeggy telepet hozott létre, melynek fáját a csurgói botgyárban feldolgozva Angliába, Franciaországba,

Báró pallini Inkey Pál díszmagyarban

de még az Egyesült Államokba is szállítottak sétatálca vagy esernyőnyél formájában.

Az Inkey család Iharosban két kastéllyal is rendelkezett. A régebbi, az 1800-as évek ele-

jén épült ún. kiskastély, amely ma kultúrház, és a polgármesteri hivatal otthona. A kiskastély legismertebb lakója báró Eötvös Józsefné, az egykori híres magyar író és kultuszminiszter özvegye volt, aki férje halála után költözött leányához, báró Inkey Istvánné Eötvös Jolántához Iharosba.

A ma már nem létező nagyobb kastélyt a család egyik őse, báró Inkey Lajos építtette 1860-ban. A háromszintes, szecessziós stílusú kastélyhoz egy közel hét hektáros, francia mintára beültetett park is tartozott. A kastély mögött kiszolgáló épületek, jégverem, istálló, és egy bolgárkertészet is helyet kapott.

A báró Metzl Kamill erdészével folyamatosan szépítette, bővítette a kastélypark növényállományát. A jelenleg öthektáros parkban még mindig találhatunk olyan növény ritkaságokat, mint a kínai gumifa, a mammutfenyő vagy a védett császárfű.

Báró Inkey Pál hosszas betegskedés után, 1942. október 25-én, 66 évesen Budapesten hunyt el. Az iharosi katolikus templom családi kriptájába történő temetése október 29-én nagy részvét mellett zajlott, melyen jelen volt a térség és az ország több jeles főúri családja és politikai szereplője is.

Leginkább azonban a népe és cselédsége siratta, kikkel igazi jó gazda módjára emberiséggel és szelíd, de igazságos szeretettel bánt.

Az Inkey család kastélyát a faanyagot érintő súlyos gombás fertőzés miatt 1978-ban le kellett bontani. Parkja azonban a 2017-ben létrehozott „Nemesek Ligete” emlékfáival máig őrzi 36 nemesi család, köztük a báró pallini Inkeyek emlékezetét is.

Andreától Zsuzsannáig

Immár harmadszor tekintem át ezzel a címmel a gimnáziumi tanulók keresztnéveit. Az elsőről még 1990 elején írtam a Csurgó és Környékében. Akkor még az Andrea volt a névsorban az első, most már az Alexa megelőzné. Igazából Alexával is kellett volna kezdenem, mert Andrea nevű lány már egy sincs, holott harminc éve még 19-en voltak.

Most is, mint az elmúlt évtizedekben akaratlanul is, többször felfigyelek egy-egy szokatlan névre. Az is készíthetett a kigyűjtésre, hogy egyik távoli rokonom hogyan gyakorolta a nyáron újonnan született dédunokája eddig még soha nem hallott nevét. Már régóta kijózanítólag hat rám a brit királyi család névadása. Százmilliók nézik a nagyobb családi eseményeket, és rendre az Erzsébet, Károly, György, Anna, Katalin, Margit, Vilmos, Eduárd névvel találkozunk.

Éppen II. Erzsébet királynő halálának napján, talán a személye iráni tiszteletemből is, döntöttem úgy, hogy az idén is kigyűjtöm a református gimnázium 2019-es évkönyvéből az utóneveket. Jó példákat látunk a divat múlandóságára. Igaz, ettől divat a divat. Azt már régóta tudjuk, hogy a megszokottak kikopnak, majd egy idő után, a köznyelvben használt, esetleg rövidített változatban visszatérnek. Egyetlen Sarolta sem jár ma az iskolába, Sárából viszont 10 is van, sőt ők vezetik a sort. A 19 Katalinból is így lett Kata vagy Kitti. Már egy Szilvia sincs, pedig korábban 11 lányt szólítottak ezen a néven. A legmeglepőbb az egykori 23-mal vezető Mónika mostani hiánya.

A 145 lánynév 76 felé oszlik, de a 148 férfinév is 62 felé, ami meglehetősen sok. Egy somogyi kisközség 1825 és 1850 között, tehát 25 év alatt született 627 leánygyermek 27 név tulajdonosa volt.

Az iskolában tehát Sára névre hallgat a legtöbb lány, ők 10-en vannak. 6-ot- 6-ot hívnak Rékának, 5-öt- 5-öt Fanninak, Hannának, Petrának és Virágnak. 4-4 tanuló neve Barbara, Dorina, Izabella és Rebeka.

A lányok neve hagyományosan sokkal szórtaabb, mindössze hárman- hárman hallgatnak az Evelin, az Emese, a Fruzsina, a Vanda névre. 1-2 néven már nagyon sok, 84 lány osztozik.

Már 1990-ben is csak egy Erzsébet volt a gimnáziumban, de azóta már egy sincs. Jó 30 éve a gimnazista és óvónői szak-középiskolás lányok között 15 Éva volt, a mostani névsorban egyetlen egyre sem

akadtunk. 19 Katalin volt, ma már Kata és Kitti lett belőle.

A fiúk között a Máté név vezet, 10-en hallgatnak rá. Van 7-7 Bence, János, 6-6 József, 5-5 Márk, Ádám, 4-4 Barnabás, Dávid, Dominik, László. 3-3 András, Attila, Árpád, Kristóf, Levente, Martin, Márton, Milán Szabolcs, Zsolt. Jó harminc éve még Attila, József, István, Zsolt vezették a mezőnyt.

Most, hogy az írás végére értem, veszem

észre, hogy a névsorban nemcsak Andrea, egyetlen Zsuzsanna sincs. A ma születettek még újabb neveket kapnak. Lehet, hogy nálunk is formálódik egy letisztultabb kör. Mindenesetre divatba jött, hogy az újszülöttek második névként szüleik, nagyszüleik nevét viszik tovább.

HJ

MEGHÍVÓ!

A Csurgói Városi Szociális Intézmény Gondozottjaiért Alapítvány ismeretterjesztő előadásokat szervez az alábbi tartalmakkal és időpontokkal:

A közösségbe való beilleszkedés segítése, elfogadás, a kötődés erősítése

Időpontja: 2022. október 10. - 14 óra

A személyre szabott gondozás jelentősége a házi segítségnyújtásban

Időpontja: 2022. október 17. - 14 óra

Az önsegítő csoportok - az önsegítésben rejlő lehetőségek

Időpontja: 2022. október 24. - 14 óra

A segítő személyiség

Időpontja: 2022. november 7. - 14 óra

Előadó: Zabundia Szilvia szociális munkás

Helyszín: Csurgó, Basakuti utca 3.

Részvételi szándékát kérjük jelezze az intézményben vagy

a 06/20/923-9960 telefonszámon!

A programon a részvétel ingyenes!

Nemzeti
Együttműködési
Alap

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapítvány Zrt.

A látássérültek életére hívja fel a figyelmet a Fehér Bot Napja

Október 15-én van a látássérültek nemzetközi napja, amelynek célja, hogy felhívja a figyelmet a vakok és gyengénlátók sajátos élethelyzetére. A Földön minden ötödik percben megvakul egy felnőtt, és minden percben egy gyermek. Az Egészségügyi Világszervezet statisztikája azt mutatja, hogy a világban 39 millióra tehető a vakok és 246 millióra a gyengénlátók száma. Magyarországon közel 33 ezer vak ember él, a látássérültek száma pedig meghaladja a 218 ezret (2020). Ezek sokkoló számok, főként azért, mert az információink kb. 90%-át vizuális élményeinkből nyerjük, így természetes, hogy csak nagyon nehezen tudjuk elképzelni, miként lehet a kép, a látvány, azaz a látás nélkül létezni. A fehérbot, a vakok és gyengénlátók jelképe, utcai közlekedésük közismert és elengedhetetlen segédeszköze. Alkalmazásának gondolata a francia Guilly d'Herbemont grófnőtől származik, aki a párizsi utcán sétálgatva többször megfigyelte a nagy jármű- és személyforgalomban féltéken és bizonytalanul közlekedő vakok állandó veszélyeztetését. A 20-as évek végén Párizs forgalma egyre fokozódott, a vakok veszélyeztetettsége egyre inkább

növekedett. A kérdéssel foglalkozva egy könnyen felismerhető eszköz kézben horolásának gondolatát vetette fel. Így jutott a "fehérbot" használatának a szükségességéhez, amelyet úgy a járművek vezetői, mint a gyalogosok távolról felismernek és tudják, hogy közöttük vak ember közlekedik. Használata fokozatosan terjedt el Európában és csaknem az egész világon.

A vak és a gyengénlátó emberek túlnyomó többsége felnőttként veszíti el látását. Az okok között elsősorban az öregedéssel együtt járó látásromlás, ezenkívül a cukorbetegség szövődménye, a zöld hályog (glaucoma), a különböző sérülések és balesetek szerepelnek. A látássérültek másik csoportját a született és a gyermekkori vakok és gyengénlátók alkotják. A vezető ok a koraszülöttségéből származó vakság. Ezenkívül a különféle szembetegségek is a látás részleges vagy teljes elvesztéséhez vezethetnek.

A vakon született gyermekek képzésének alapja a Louis Braille (1806-52) francia nyomdász által megalkotott pontírás. A vakok iskolájában is a normál általános iskolai tananyagot tanítják speciális segédeszközök alkalmazásával. Örvedetes, hogy egyre több vak fiatal szerez érettségit és folytatja tanulmányait főiskolán vagy egyetemen. Helen Adams Kell amerikai író, aktivista és előadó volt az első siket és vak diák, aki egyetemi diplomát szerzett.

Hazánkban 1826-ban kezdődött el hivatalosan a vak gyermekek oktatása, és 1912-ben óvodai képzésük. Ma már a technika is egyre nagyobb mértékben segíti a látássérült emberek boldogulását: a képernyőolvasó szoftverrel felszerelt számítógép, a szkener, az olvasó televízió, a digitális nagyítók, a beszélő mobiltelefonok stb. lehetővé teszik az önálló tanulást és munkavégzést.

Mindezek ellenére ma a legfontosabb

a társadalom szemléletformálása, érzékenyítése a vakok és gyengénlátók irányába. Hiszen mi látók, el sem tudjuk képzelni milyen problémákkal küzdenek meg nap, mint nap. A sokkoló számok mellett azonban több olyan kezdeményezésről hallunk, amelyek szívügyüknek tekintik a látássérültek segítségét. Városunkban is több alkalommal szervezett már a Vakok és Gyengénlátók Somogy Megyei Egyesülete érzékenyítő programokat, sőt rövid videófilm is megtekinthető honlapjukon arról, hogyan tudunk segíteni egyszerűen és okosan egy látássérült embernek.

BV

Forrás:

1. Ma van a Fehér Bot világnapja <https://dunaszerdahelyi.sk/ma-van-feher-bot-vilagnapja>
2. Szemléletformáló programok <https://www.mvgyosz.hu/amit-adunk-hu/szervezeteknek-kozossegeknek-hu/szemleletformalo-programok/>
3. Pál Zsolt: Alapelvek honlapok látássérültek számára is olvasható változatainak elkészítéséhez tanulmány 2003. 08. 26. <https://mek.oszk.hu/html/irattar/vakosfelulet.htm>
4. Érzékenyítés vagy szemléletformálás https://www.bacsvakok.hu/?page=page&name=Erzekenyites_vagy_szemlelet_formalas
5. A Fehér Bot Napja: október 15. https://borsodivakok.hu/?page_id=364
6. Hogyan segíthetnek a látássérültek? <https://www.somogyivakok.hu/kategoria/hogyan-seg%C3%ADthetek-latasserultnek/>

Csurgó és Környéke
Csurgó és Környéke - Közéleti és kulturális lap
M megjelenik (2022./10. szám):
2022. október 27.
Lapzárta:
minden hónap 20-án!
ISSN 0864-8867

Kiadja:
IMCOM Marketing és Szolgáltató Bt.
Felelős kiadó:
Szabó Balázs - ügyvezető
Levél cím:
8840 Csurgó, Kossuth L. u. 1.
Telefon:
+36 30/480 2046
Email cím:
csurgo.es.kornyeke@gmail.com

Főszerkesztő: Szabó Balázs
Szerkesztők: Balogh Veronika,
Vargáné Hegedűs Magdolna

Elérhetőek Csurgón az alábbi helyeken:
egyházak, általános iskolák,
középsiskolák, óvodák, Csokonai
Közösségi Ház, Városi Könyvtár,
Posta, Széchenyi téri újságos.

Küldjön hírt!
Juttassa el hozzánk észrevételét,
összön meg érdekeségeket, küldjön híreket!
Levél cím: 8840 Csurgó, Kossuth L. u. 1.
Telefon: +36 30/480 2046
Email cím: csurgo.es.kornyeke@gmail.com

A BRÜSSZELI SZANKCIÓK

TÖNKRETESZNEK MINKET!

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

Számlálóbiztos keresi fel, aki még nem vett részt a népszámlálásban

November 20-ig számlálóbiztosok keresik fel azokat a háztartásokat, ahol még nem töltötték ki a kérdőíveket. A népszámlálásban kötelező részt venni, a válaszadás azonban egy 2-3 fős háztartás esetében csupán fél órát vesz igénybe.

Javában zajlik az idei népszámlálás számlálóbiztosi szakasza. Azokat a háztartásokat, ahol nem éltek az online önkitöltés lehetőségével, számlálóbiztosok keresik fel október 20. és november 20. között. Ebben az időszakban a kérdőíveket már csak az ő segítségükkel lehet megválaszolni.

A számlálóbiztosok hétköznap és hétvégén is dolgoznak.

Amennyiben egy címen nem járnak eredménnyel, otthagynak egy értesítőt, megjelölve rajta a következő felkeresési kísérlet időpontját, valamint a telefonos elérhetőségüket. Ezt a számot felhívva időpontot egyeztetünk a számlálóbiztossal.

A kérdőívek kitöltése egy 2-3 fős háztartás esetében alig fél órát vesz igénybe. Az adatszolgáltatás egy lakáskérdőív kitöltésével indul, majd a személyi kérdőív következik – utóbbiból annyit kell kitölteni, ahányan az

adott lakásban élnek. A kérdőív megtekinthető a népszámlálás oldalán: nepszamlalas2022.hu/a-kerdoivrol.

A népszámlálási törvény értelmében az adatszolgáltatás kötelező. Akiket a számlálóbiztosoknak nem sikerül elérniük, és korábban online sem töltöttek ki kérdőívet, póttösszeírás keretében november 21. és 28. között a települési jegyzőt felkeresve tehetnek eleget adatszolgáltatási kötelezettségüknek.

Népszámlálás 2022